

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4380/2020
18.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Зорана Хаџића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 9510/2019 од 25.12.2019. године, у седници већа одржаној дана 18.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 9510/2019 од 25.12.2019. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 594/12 од 05.09.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се тужена обавезе да тужиоцу исплати на име накнаде материјалне штете износ од 5.000.000 евра и на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених физичких болова износ од 1.000.000,00 динара и због претрпљених душевних болова услед повреде права личности износ од 1.000.000,00 динара. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 308.100,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 9510/2019 од 25.12.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена је првостепена пресуда у ставу првом и другом изреке. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 195.500,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност правноснажне пресуде другостепеног суда у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/2011... 18/2020), који се у конкретном случају примењује на основу члана 506. став 2. ЗПП, с обзиром да је претходна првостепена пресуда била укинута и предмет враћен на поновно суђење, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нема ни других битних повреда поступка због којих се ревизија може изјавити применом члана 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац АА (рођ. 1940. год) обављао је адвокатску делатност у Београду у 2000. години и био уписан у именик адвоката Адвокатске коморе Београда. Дана ...2000. године тужилац и његова супруга били су нападнути у њиховом стану у ... од стране НН лица, којом приликом је тужилац био тешко повређен. Због тешких повреда које су захтевале дуже лечење, тужилац је поднео захтев Адвокатској комори Београда да му се одобри одсуство од годину дана. Своју професионалну архиву тужилац је сместио у кућу својих родитеља у селу ..., Општина Дана ...2000. године војници КФОР-а и полицајци УНМИК-а су разбили врата од куће у којој је била смештена архива и документација адвокатске канцеларије, извршили претрес и понели са собом документацију која се тамо налазила, неколико књига чији је тужилац аутор и материјал за издавање две књиге. Поводом тог догађаја, тужилац се обратио Аустријској амбасади у Београду захтевом за надокнаду материјалне штете и враћање свих одузетих ствари записнички, а такође и тадашњем Генералном секретару Уједињених Нација г-дину Кофи Анану у Њујорку, али одговор није добио.

Тужилац сматра да су се о њему због ових догађаја рашириле гласине да је српски шпијун и тврди да су резултирале негативним ефектом по његову адвокатску делатност, његов лични и професионални углед и личност.

Тужбу ради накнаде штете тужилац је поднео 03.04.2009.године против тужених Републике Србије, ОУН Генерална скупштина Уједињених нација, Савет безбедности New York Сједињене Америчке Државе за УНМИК и КФОР из Приштине. Решењем првостепеног суда П. 594/12 од 20.02.2015.године одбачена је тужба тужиоца против друго и треће тужених као недопуштена, а жалба тужиоца одбијена као неоснована и наведено решење првостепеног суда је потврђено, решењем Апелационог суда у Београду Гж.1426/2015 од 07.10.2015. године.

У поступку спроведеном против Републике Србије, утврђене су чињенице да је тужилац нападнут и повређен у стану у ... од стране непознатих лица ...2000. године и да је због задобијених повреда био на стационарном лечењу у Клиничком центру у Београду, да је део адвокатских послова у погледу заступања клијената пренео на колегу адвоката ББ из ..., а архиву сместио у кућу у селу ... у Општини О обиму и висини материјалне штете релевантни докази нису пружени. О интензитету и трајању наматеријалне штете није предложено вештачење као меродавно доказно средство. Није доказано у ком периоду је тужилац после напада НН лица био спречен да обавља адвокатске послове и са каквим губицима у приходима. Конкретна штета због означених догађаја и услови одговорности тужене Републике Србије нису доказани.

Према чињеницама утврђеним на основу расположивих доказа, тужиоцу је потпуни губитак радне способности - прве категорије инвалидности исказан у оцени од 28.05.1997. године, право на инвалидску пензију признато решењем од 16.05.1999. године, исплата инвалидске пензије била обустављена у једном периоду јер је тужилац био пријављен на осигурање код Фонда самосталних делатности, а решењем РФПНО Служба филијале за Град Београд од 27.11.2008. године, уз утврђење да код тужиоца на дан прегледа 11.09.2008. године и даље постоји потпуни губитак радне способности односно прва категорије инвалидности као што је цењено и 28.05.1997. године, тужиоцу је успостављена исплата инвалидске пензије од 01.08.2008. године.

Код изнетог стања ствари, првостепени суд је оценио да тужилац није доказао постојање штете, обим и висину штете, као основног захтеваног услова грађанско-правне одговорности тужене. Поред тога, нашао је и да је потраживање тужиоца застарело, јер је протекао објективни рок од 5 година прописан чланом 376. Закона о облигационим односима, обзиром да су се догађаји које је тужилац означио десили ...2000. године и ...2000. године, а да је тужба ради накнаде штете поднета 03.04.2009. године.

Другостепени суд је подржао разлоге првостепеног суда и дао оцену о битним жалбеним наводима, као и разлозима које је узео у обзир по службеној дужности, поступајући у складу са одредбама члана 396. став 1. и 2. ЗПП. Према разлозима побијане пресуде, тужилац је био дужан да докаже да је надлежни орган тужене поступао неправилно или незаконито у вези са догађајима који су се десили ..2000. године и ...2000. године, што тужилац није учинио. У члану 172. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. У члану 231. став 2. Закона о парничном поступку, прописано је да странка која тврди да има неко право, сноси терет доказивања чињенице која је битна за настанак или остваривање права, ако законом није другачије прописано. Тужилац, међутим, није предложио доказе о обиму и висини материјалне штете, нити вештачење којим би се утврдио интензитет и трајање означених видова нематеријалне штете, те није доказао постојање штете и основа одговорности тужене, односно узрочно-последичну везу између поступања тужене и штете за коју тврди да је наступила. Тужилац није доказао ни основ, нити висину накнаде штете, коју је паушално определио.

Пресудама нижестепених судова одбијен је тужбени захтев за накнаду штете против Републике Србије, као неоснован. Оцена о неоснованости тужбеног захтева заснована је на правилној примени материјалног права и одговарајућој примени правила о терету доказивања, регулисаним у члану 231. ЗПП.

По оцени Врховног касационог суда, ревизија тужиоца није основана у оспоравању правилности примене материјалног права.

У смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима којим је прописана одговорност правног лица за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција, држава одговара за штету која настане као последица неправилног или незаконитог рада њених органа, односно прекорачењем, злоупотребом или погрешном применом датих овлашћења, што овде није био случај.

У конкретном случају, тужилац није доказао да су се стекли услови одговорности за штету на страни тужене Републике Србије. Штета није настала поступањем органа за чији рад одговара Република Србија. Чињенице које би указивале да је према тужиоцу извршен терористички акт нису наведене, а ни доказане у спроведеном поступку. Самим тим, неодрживо је истицање тужиоца о постојању одговорности Републике Србије по члану 180. Закона о облигационим односима, изнето у ревизији. Ревизија је у овој парници изјављена након што је тужилац по пресуди Апелационог суда у Београду у Београду Гж.6020/2012 од 05.04.2014. години, коју је у току поступку доставио, правноснажно изгубио парницу ради накнаде штете против Републике Србије, у којој је захтев базирао на тврдњама да је као адвокат трпео штету јер му нису биле дозвољене посете клијентима притвореницима у КПЗ Сремска Митровица у периоду од октобра 1999. године до марта 2000. године, а у ком периоду је утврђено да је посетио три притворена лица у децембру, у јануару није имао потребне дозволе, у фебруару није тражио посете, у марту месецу посетио 20 лица, па је на основу утврђеног оцењено да није доказао неправилан и незаконит рад органа тужене. Са истог разлога у погледу недостајућих услова одговорности тужене, неоснованим се показао и захтев стављен у овој парници. Схватање ревидента о погрешној примени материјалног права, није основано, као ни схватање да оспоравањем одговорности од стране тужене није оспорен основ тужбеног захтева.

Насупрот ревизијском истицању, у овој правној ствари није испуњен услов за доношење међупресуде применом члана 347. ЗПП, јер не постоји основ тужбеног захтева према туженој Републици Србији.

Као правилне, ревизијски суд је прихватио разлоге изнете у побијаној пресуди другостепеног суда, донетој без битних повреда поступка предвиђених у члану 407. став 1. ЗПП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија неоснована и одлучио као у изреци, на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа- судија
Весна Субић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**